

ЛОЗАРСКИ ПРЕГЛЕДЪ

Органъ на Българския лозарски съюзъ и Кооп.
центра на лозаритѣ въ България — София.

ГОДИШЕНЪ АБОНАМЕНТЪ 50 ЛВ.

РЕДАКЦИЯ И АДМИНИСТРАЦИЯ — ПЛѢВЕНЪ

LOZARSKI PRÉGLÈDE (Revue de l'Union viticole et de la centrale coope-
PLEVNA — Bulgarie. rative des viticulteurs en Bulgarie, Sofia — Bulgarie).

LOSARSKI PREGLED (Zeitschrift — organ des Bulgarischen Weinbauerbun-
PLEWEN—Bulgarien. in Bulgarien, Sofia — Bulgarien).

Ред.-уредникъ: Г. К. Червенковъ. Редакц. комитетъ: проф. Н. Недѣлчевъ, Ив. Геор-
гиевъ, Н. Хр. Мжиковъ, Ат. Бойчиновъ, Ив. Добревъ, П. Костовъ и В. В. Стрибъ, ии.

СЪДЪРЖАНИЕ: 1) Въ отчаяние—Г. Ч.; 2) Новиятъ министъръ на земедѣлието—Г. Ч.
3) † Марко К. Вачковъ — Н. Хр. М.; 4) Кризата въ родното лезарство и пр. — Б. И. Б.
5) Пакъ за перноспората — Б. Ив. Б.; 6) Прѣскане противъ гроздовия молецъ —М. К.;
7) Междунар. винена търговия и пр.—И. Г.; 8) Обработка на почвата въ лозята—А. Б.;
9) Изъ практиката и новости; 10) Съюзни и дружествени; 11) Акдизенъ прегледъ; 12)
Положението на пазара; 13) Хроника.

Въ отчаяние.

Тая година необикновенно рано и подло се появи ма-
ната и шествувайки изъ лозята унищожи 40—50% отъ ре-
колтата имъ. Масата лозари не запазиха лозята си, защото
по липса на достатъчни срѣдства, познания и воля прѣскаха
не навреме, недостатъчно и неправилно. Много има още да
се работи докато се усвои и води ефикасна борба съ мно-
гото болести и неприятели. Но докато ржководството на
държавната служба, вмѣсто да развива практическа деятел-
ность въ лозарскитѣ райони, се лута въ преорганизиране и
преименуване на институтитѣ за събирането имъ въ удоб-
ната за тѣхъ, но не лозарска София, ще дава въ резултатъ
да нѣма мана по Софийскитѣ паважи, а свободно да се шири
изъ лозята. Лозаря, потиснатъ отъ жалкото си положение
изпадна въ отчаяние и води борбата безъ духъ.

Виновенъ за това е само лозаря, защото не е органи-
зиранъ, та да води борба едновременно съ болеститѣ и дър-
жавно-обществения безпорядкъ; иначе ще продължаватъ да
понасятъ грамадни загуби лозаря и народното стопанство.

Г. Ч.

Новиятъ Министъръ на земедѣлието.

На 4 юли т. г. въ състава на новия кабинетъ бѣ назначенъ за Министъръ на земедѣлието и държавнитѣ имоти г. Ради Василевъ

Сжия день редакцията му изпрати следната телеграма:

Ради Василевъ, министъръ земедѣлието — София

Поднасяме Ви сърдеччи поздрави, честитъ министерски постъ, вѣрваме, че ще подкрепите дѣлово Българското лозарство, което прекарва опасна криза; запізете поминъка на стотицитѣ хиляди лозарски семейства

Редакторъ сп. Лозарски прегледъ Г. К. Червенковъ.

Не е въ обичая ни да се занимаваме съ министри, особено въ последнитѣ години при много честитѣ имъ промѣни, защото общия курсъ на управлението не дава възможность свободно да се прави преценка на програмитѣ и дейността имъ.

Обаче, днешниятъ кабинетъ, правейки декларация, че ще привлече и народа да участвува въ стопанско-социалния строежъ на страната, а най-вече досегашната дѣлова обществена стопанско-икономическа деятельность на г. Ради Василевъ, ни задължаватъ да подчертаемъ актюелнитѣ въпроси на лозарството, и да чакаме разрешението имъ

Роденъ въ село, отрасаль междоу земедѣлци и лозари, завършилъ юридическитѣ факултети въ София и Бернъ (Швейцария), самъ стопанинъ земедѣлецъ-лозаръ, въ рани години, покрай адвокат-

ството си се отдава на обществено стопанска, главно кооперативна дейность и успѣва да усѣе живота си съ дѣла, като основавансто на кооперации въ Варненско, Популярната банка Варна и Съюза на народнитѣ популярни банки София, на който бѣше председателъ до заемане поста Управителъ на Българската земедѣлска и кооперативна банка. Като управителъ на Б. З. и К. банка, при близкото сътрудничество на администратора г. Д. Бъровъ, внесе спокойствие въ кооперативна България, въпрѣки специалния ограничителенъ законъ и фактически възстанови автономията и свободата на кооперациитѣ. Брездитѣ на разумната му и навременна кредитна и стопанска дейность не ще заличи никой, особено лозаритѣ кооператори ще помнятъ облекчението имъ съ откупуването на затрудненитѣ кооперативни изби. Винаги е билъ близъкъ сътрудникъ на лозарската просвѣта и борба и председателствуваше първата конференция въ страната по организиране производството и износа на десертнитѣ грозда, състояла се презъ м. августъ 1929 г. въ гр. Русе.

Заемайки поста Министъръ на земедѣлието въ земедѣлска България, запазвайки и поста управителъ на Б. З. и К. банка, ако не му се прѣчи отъ други срѣди — фактори, ний вѣрваме, че кооператора Р. Василевъ ще стори навреме и смело всичко възможно за облекчение тежкото положение на мнозинството отъ българския народъ — земедѣлци, лозари и др., и съ мѣрки ще подкрепи земедѣлието и отраслитѣ му, съ което ще се активизира цѣлото народно стопанство; сжщо вѣрваме, че ако му се прѣчи да изпълни дълга си къмъ народа, той ще напусне министерския постъ и ще се върне пакъ долу при народа. Г. Ч.

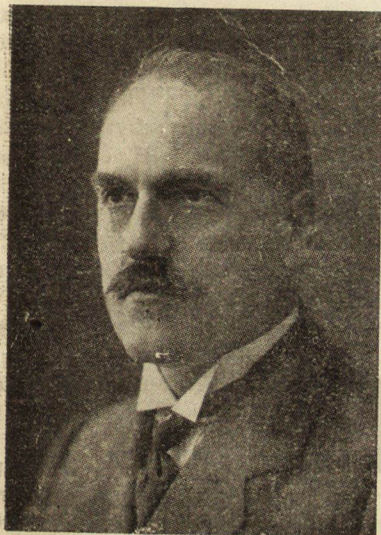
Н. Хр. Мънковъ

Пр-ль „Гъмза“ — Сухиндолъ
Плѣвнѣнъ.

✠ Марко К. Вачковъ.

На 25 май т. г. въ родното си мѣсто — Сухиндолъ, склопи за вичаги очи единъ неуморимъ общественъ деятель — учителъ, пчеларъ, читалищенъ труженикъ и кооператоръ. Привърши земния си пътъ Марко К. Вачковъ.

Макаръ само съ второкласно образование, той, благодарение на една безгранична любознателностъ, се издигна високо надъ общото ниво въ едно време, когато, наскоро следъ освобождението, българската общественостъ жадуваше за просвѣтени люде. Амбицията му да бжде пръвъ въ всѣко започнато отъ него дѣло, го доведе до широка слава съ модернизиране на българското пчеларство, съ създаването на една богата пчеларска книжнина, съ изграждането на пчеларската кооперация „Нектаръ“, съ една плодovitа дейностъ въ читалище „Трезвеностъ“ — въ Сухиндолъ, съ създаването на една популярна банка тамъ и пр.

Като вѣнецъ, обаче, на тѣй разнообразното му творчество се явява Сухиндолската лозарска коопер. „Гъмза“.

Следъ 25 годишна просвѣтна дейностъ, заобиколенъ отъ 40 будни лозари, нѣмащи никакви свои сръдства, но въоръжени съ вѣрата и опованието на Рочдалскитѣ пионери, упътенъ отъ Севлиевския адвокатъ Андрей Коновъ, той основава презъ 1909 год. първата лозарска кооперация въ страната. Това епохално събитие съвпада съ една страшна лозарска криза въ онова време, явила се поради голѣми пазарни затруднения на лозарскитѣ произведения, тъкмо когато лозаритѣ съ мжка успѣха да възобновятъ опустошенитѣ отъ филоксерната напасть лозя.

По докладъ на Андрея Коновъ и Илия Гитевъ, командировани въ Франция да проучатъ лозарскитѣ кооперации, се изработва устава на „Гъмза“ по образецъ на тоя отъ Маросанската лозарска кооперация, „Гъмза“ заработи и така погледитѣ на лозарска България се насочиха къмъ Сухиндолъ. Групи лозари, ученици отъ земеделскитѣ и др. училища, обществени деятели, наши и чуждестранни, се заредиха не-

скончаемо, да видятъ това ново дѣло. Сухиндолъ стана лозарски Иерусалимъ. Устава на „Гъмза“ послужи пъкъ за образецъ на всички основани следъ нея лозарски кооперации.

Труденъ и неравенъ е друмътъ на българската действителностъ, особено когато се твори въ нова областъ. Но бродътъ е вече изпробванъ. Пътътъ разкритъ.

Марко К. Вачковъ съ право може да се смѣта възпитаникъ на Срѣдното земледѣлско училище въ Образцовъ чифликъ при Русе. За просвѣтната си дейностъ се е усъвършенствувалъ чрезъ посещение на педагогически курсове, а за стопанското си творчество той широко се ползуваше отъ знанията и опититѣ, добити отъ единъ курсъ при поменатото училище.

Разбиваше се партина и, много естествено, спжитници на новаторството сж грѣшкитѣ. Съ приключването на продължителнитѣ войни, дейността на Вачковъ въ „Гъмза“ бѣ подложена на страшна, безпощадна критика. Памятни ще останатъ въ историята на кооперация „Гъмза“ бурнитѣ събрания въ това време. Група членове на „Гъмза“, обаче, ценийки повече положителното и полезно творчество на Вачковъ, го спасиха отъ грозящата го материална разруха. „Гъмза“ заживѣ новъ животъ. Нейната дейностъ се разрастна съ откриването на клонове въ по-голѣмитѣ консумативни центрове. „Гъмза“ мина стремително къмъ възходъ.

Но ето, следвоенното време ѝ донесе една нова, по-страшна криза.

Броятъ на членоветѣ, достигналъ 250 почна бързо да намалява и спадна на числото 130.

При този намаляващъ се брой членове, при високитѣ лихви и погашения върху едно непоносимо задѣлжение, съвсемъ открито, дори отъ основателитѣ, въ числото на които влиза и Вачковъ, се обмисляше най-безболезнения изходъ, като не се изключваше и ликвидацията.

Пакъ борби, пакъ сътресения, въ резултатъ на които, отъ 1927 год. Вачковъ, следъ една 18 годишна почти непрекъснатата служба въ „Гъмза“, престана да ѝ служи, като се отдаде повече на работа въ Популярната банка — втората му рожба въ Сухиндолъ.

Той излѣзе недоволенъ и, дори съ желание да я напустне окончателно, обаче, щомъ забелѣза бързия обратъ къмъ стабилизация, новия приливъ на членове, успѣшното ликвидиране съ задѣлженията и особено, когато разбра, че замѣстницитѣ му високо ценятъ неговитѣ пионерски подвизи, той наново обикна кооперацията и остана нейнъ членъ до края на живота си.

Той се радваше, че „Гъмза“ стана най-стабилната лозарска кооперация въ страната и че отъ първоначално създаденитѣ лозарски кооперации само тя не се нуждаеше отъ спасителнитѣ мѣрки на Б. З. и К. Б.; само тя запази своята самостоятелностъ.

По решение на управ. тѣло на „Гъмза“ и общинския съветъ, Вачковъ бѣ погребанъ въ единъ отъ любимитѣ му кътове въ градинага на кооперацията — на онова мѣсто, гдето той често заставахе въ захласъ и ми викаше: „Вижъ, Кольо, не стана ли тая градинка съ тия малки постройки — кантаръ и метеоръ, най-красивата частъ на „Гъмза“?!

Хората съ своитѣ добродетели и недостатъци си отиватъ. Дѣлата оставатъ. И тѣ ще пребждатъ, ако, ръководени отъ високъ идеализъмъ, съ достоинство отстояване своя човѣшки дългъ, съзнавайки, че благоденствието е пълно, когато се сподѣля отъ по-широкъ кръгъ люде.

Вачковъ бѣ честитъ да доживѣе $\frac{1}{4}$ вѣковната дейность на „Гъмза“, но нѣмаше щастие да участвува въ юбилейнитѣ тържества по тоя случай, готвени за тази есенъ.

Нека грядущитѣ поколѣния се поучатъ отъ добритѣ дѣла на членоветѣ-основатели и строители и да избѣгватъ тѣхнитѣ волни и неволни прегрѣшения, за да закрепнатъ лозарскитѣ кооперации за радостъ и утеха на измъчения нашъ лозаръ и за благото на българското лозарство.

Богъ да прости даскалъ Марка и вѣчна му память!

Бѣлчо Ив. Бѣлчевъ

инж.-агрономъ

Кризата въ родното лозарство и грижи за нейното отстраняване.

(Продължение отъ кн. 5).

Тукъ му е мѣстото да се подчертае необходимостта отъ известни допълнения или корекции, които се налагатъ, било въ текста на самата наредба-законъ, било въ анексирания правилникъ за нейното приложение.

За да се почувствува една истинска обнова въ стопанския животъ на българското лозарство, чрезъ строгото приложение на закона, ще трѣбва да се догонва постепенното и систематично унищожаване площта на лозята въ чисто полскитѣ селища до възможния минимумъ, който да се сведе до степенъ на задоволяване само на домакинскитѣ нужди отъ грозде и вино, но не и за проданъ. Въ чисто полскитѣ селища има толкова богатъ изборъ за най-разнообразенъ сортиментъ отъ растениевидни култури, за да се остави културата на лозата да се поддържа и евентуално да се разраства тамъ, гдето лозарството е насъщъ поминъченъ отрасълъ.

Въ правилника анексъ къмъ наредбата-законъ публикуванъ въ Държ. в-къ отъ 5 мартъ, страната е разграничена на райони, въ които влизатъ групи лозарски селища, където

Б. Р. Въ първата частъ на настоящата статия, помѣстена въ кн. 5 т. г. е допусната грѣшка: на стр. 162, редъ 5 отдолу на горе е напечатано: *десертни вина*. Да се чете: *десертни грозда*.

се изброяватъ строго опредѣлено сортоветъ, за които органи-титъ на държавата, респ. околийскиятъ агрономъ ще дава разрешение за нови лозови посадки. Така групата „в“ въ правилника обхваща селища, въ които попадатъ Ст.-Загорска и Ново-Загорска околии. Съгласно правилника, тукъ се разрешаватъ: а) за червени вина — сортоветъ *Маврудъ*, *Зарчинъ*, *Червенъ мискетъ*, *Рабозо де пияве*, *Държаница*, *Папазка*, *Шевка* и *Аликантъ буше*; б) за бѣли вина — *Червенъ мискетъ*, *Държаница*, *Кокорко* и *Тамянка*.

Отъ Ст.-Загорска и Н.-Загорска околии се изключва отъ бждащитъ посадки сорта „Памидъ“. Безспорно, мъстътъ отъ гроздето на сорта Памидъ има единъ органически недостатъкъ, понеже е съ много слаба обща киселинностъ и вината приготвени само отъ това грозде сж нетрайни и мжно могатъ да се опазятъ презъ лѣтото отъ болестъта „превръщане“. Но този недостатъкъ, колкото и голъмъ да бжде, не може да засѣнчи другитъ много ценни стопански качества на този сортъ, за да се дойде до тази крайно строга мърка, специално за Ст.-Загорска и Ново-Загорска околии. Сортътъ Памидъ още отъ преди филоксерната криза при старото лозарство и следъ това съ въвеждането на американскитъ подложки, до 1926 година е заемалъ срѣдно за околийтъ 85—90%, а въ нѣкои лозарски селища и до 98% отъ цѣлата площъ, засадена съ лозя. Едва отъ 1926 година на сетне, когато повикътъ къмъ десертнитъ сортове се разлѣ повсемѣстно въ страната, не остави незасегнати и районитъ на тѣзи две околии, кждето въпрѣки стѣсненитъ стопанско-културни условия, засаждането на Афузъ и Димятъ заематъ днесъ единъ процентъ отъ 15—20% въ нѣкои центрове. Въ мнозинството лозарски селища, обаче, и днесъ Памида заема 80-90% отъ общата засадена площъ съ лозя. Това е една стопанско-културна констатация отъ капитално значение, която установява едно създадено положение, резултатъ на вѣковни опити и наблюдения, изживѣни масово въ най-широкъ мащабъ непосредствено въ недрата на самитъ стопанско-производствени условия. И, наистина, ако хвърлимъ единъ погледъ назадъ върху развитието на лозарството въ Ст.-Загорска околия презъ последнитъ 25 години т. е. отъ 1910 год. насамъ, отъ когато фактически датира новото лозарство съ присадени върху американска подложка лози, ние ще видимъ, че презъ първитъ 15 години на възобновление съ нови лозя, доста много сортименти на лозови посадки се направиха, кждето паралелно съ Памида се засади *Шасли-доре*, *Тамянка*, *Папазка*, *Маврудъ*, *Хамбургски мискетъ*, *Червенъ мискетъ*, *Шевка*, *Гъмза* и разни Резекии. Презъ този периодъ отъ време, ние тукъ констатирахме две нѣща: 1) че отъ многото подложки, които се употрѣбиха при възобновяването, като 101¹⁴, 3306, 3309, 1202, 420^a, 34^{ЕН}, 106⁸, Монтикола и Шасла-Берландиери 41⁶, подложката, която поради афинитетъ съ сортоветъ грозда и главно поради приспособлението ѝ

къмъ специфичнитѣ климатически условия на района биде избутана стъ живота на първа линия — това е *Шасла Берландиери 41^б* и 2) отъ всички сортове присадници, които се облагородиха за новитѣ лозови посадки, присадникътъ съ най-добъръ афинитетъ къмъ всички почти подложки, съ най-буенъ растежъ и редовно плододаване при най-разнообразнитѣ почвени условия на Ст.-Загорския районъ, сортътъ, лозята на който се запазила най-дълъи години въ една нормална вегетативна сила и рентабилностъ — това е *Памида*. Но *Памида* има и друго ценно стопанско-културно качество, което се изразява въ естеството на самия растежъ на лозата. Лѣтораститѣ на *Памида* вървятъ рѣзко вертикално. Това обстоятелство позволява още отъ 4-тата и 5-тата година лозята да се отгледватъ безъ подпоренъ материалъ, безъ колове. А въпроса за подпорниятъ материалъ, особно въ Ст.-Загорска околия е отъ много голѣмо стопанско икономическо значение, тъй като колове съвършено липсватъ. Опити съ засаждането на акация сж правени, но поради пригорливия характеръ на почвата и сухия климатъ, акациевитѣ посадки за 10 години тукъ не могатъ да дадатъ растежъ, какъвто на много мѣста въ северна България се достига въ разстояние само на 4—5 години. Следователно, отъ гледището на стопанската икономика, тогазъ, когато се мжчимъ да намаляваме до минимумъ производственитѣ разходи на лозята, съ провеждането обработката на последнитѣ съ плуга и копачката, памидовитѣ посадки се явяватъ незамѣними за Ст.-Загорския лозарски районъ.

При тѣзи незамѣними съ другъ сортъ стопанско-културни качества на памидовитѣ посадки, нека се спремъ и върху самото грозде на тоза сортъ. *Памидъ* — това е любимото грозде на мѣстния пазаръ, където се консумира единъ минимумъ отъ 15—20% отъ цѣлото производство, било въ прѣсно състояние, било като грозде съ най-високо качество и голѣмъ рандеманъ за приготвяне на петмези, гроздовъ мармаладъ и др. продукти, каквито самитѣ производители-лозари си приготвяватъ масово за домакинскитѣ нужди. Явно е, прочее, че при това зациментирано отъ вѣковенъ опитъ право на сществуване, би създадо едно прибързано и крайно опасно положение за Ст.-Загорска околия по-специално, ако правилника остане неизмѣненъ въ сегашния си видъ и *Памида* въ Ст.-Загорска околия бжде безусловно забраненъ като културенъ сортъ. Това положение става още по-рисковано, като се хвърли единъ погледъ върху сортимента отъ винени сортове съгласно правилника, отъ който лозаря е оставенъ да прави изборъ. Ст.-Загорска околия произвежда почти изключително бѣли вина. Въ сега сществуващия правилникъ лозаря има да прави изборъ между сортоветѣ: *Кокорко*, *Там-нка*, *Диржаница*, *Червенъ мискетъ* и ако отчасти може да се смѣтне и десертния сортъ *Димятъ*.

Отъ тази малка колекция, най-цененъ сортъ, чиито ка-

чества отъ винарско гледище се подчертаватъ съ дебели линии и отъ нашитъ опитни институти — това е сортътъ *Кокорко*, който се прокламира като български *Ризлингъ*. Хвала на нашитъ опитни стопански институти, които излизатъ вече съ установени изводи за енологическитъ качества на нашитъ винени сортове грозда, което безспорно е една голъма придобивка за широката винарска практика. Но тази преценка трѣбва непременно да бжде координирана съ друга, оная отъ стопанско-културно гледище за отдѣлнитъ райони.

Тогазъ, когато агронома на даденъ районъ ще ржководи и дава указание за сортимента на новитъ лозови посадки, той поема една голъма отговорностъ предъ евентуалния неуспѣхъ отъ стопанско-културно гледище. А има сортове, за които е установено, че не отиватъ добре въ известни райони, било поради липса на афинитетъ съ възприетитъ подложки, било поради специфичнитъ климатически условия на района. Така е въ Ст.-Загорска околия съ сортоветъ *Папазка* и *Маврудъ*, които въ миналото, при старото лозарство бѣха локализирани само въ полскитъ мѣстности на лозарскитъ райони. Тѣхнитъ посадки, обаче, днесъ бързо заклевяватъ и ставатъ нерентабилни. Така че вегетативното преуспѣване на *Кокорко*, този тѣй цененъ виненъ сортъ стои предъ една неизвестностъ за специфичнитъ условия на Ст.-Загорска околия. Рискътъ отъ неговото масово проагитиране става толкозъ по-голѣмъ, като се има предъ видъ и обстоятелството, че всички деятели, които добре познаватъ културната природа на сорта *Кокорко*, подчертаватъ обстоятелството, какво че при кжсата рѣзитба неговата реколта е съвсемъ незадоволителна. А препоръчването на висока рѣзитба или оставяне на плодни прѣчки е несъвмѣстимо съ напълно устновенитъ сухи климатически условия на Ст.-Загорска околия. За успѣха въ стопанството въобще, икономиката ни сочи да се стремимъ къмъ увеличение на производството отъ декаръ, като намаляваме до възможния минимумъ производственитъ разноси. *Памида*, който сравнително другитъ сортове въ Ст.-Загорска околия отива най-добре, ражда най-добре, неговитъ културни разноси сж минимални — при днешнитъ цени на запазенитъ хубави памидови вина, едва покрива разходитъ. Какъ би свързалъ двата края лозарътъ утре, когато би засадилъ сортове, които ще му раждатъ по-малко, срещу увеличени производствени разноси? Разликата въ едно подобро качество, при значително нарастнала себестойностъ на произведения килограмъ грозде, далечъ не ще се компенсира отъ едно евентуално подобрене на продажната цена. Здравиятъ разумъ, прочее, налага провеждането на ценния за българското винарство сортъ *Кокорко* да става предпазливо, безъ увлѣчение.

(Следва).

Бълчо Ив. Бълчовъ
инж. агрономъ

Пакъ за перноспората (басарата)

Перноспората е опасна болестъ, която напада всички зелени части на лозата — листа, филизи и грозде (отъ реса чакъ до прошарване на плода). Всѣка година тази болестъ отнима кжде по-голъма, кжде по малка частъ отъ реколтата. Балсарата е болестъ, която се дължи на едни микроскопически гъбички, които при благоприятни условия бързо се развиватъ. Когато нѣкое семенце на болестъта падне върху нѣкоя зелена частъ на лозата напримѣръ върху листъ, то щомъ атмосфернитѣ условия сж благоприятни, семенцето кълни (пониква), пуца жилчици въ вжтрешността на листа и посрѣдствомъ едни смукалца извлича всичкия жизненъ сокъ на растителнитѣ тъкани. Следъ като цѣлата вжтрешностъ на листа бжде обхваната отъ тѣзи жилчици (наречени научно мицелъ), перноспората продължава да се развива, мицелътъ излиза презъ опакото на листата, презъ дихателнитѣ устица и образува храстевидни разклонения, които сж накичени съ множество малки торбички (наречени конидии), пълни съ лѣтнитѣ спори (семенца), които разнасятъ и разпространяватъ перноспората. Тѣзи разпространения, както и самитѣ конидии по отдѣлно сж микроскопически, невидими съ просто око, но понеже сж извънредно много (съ милиони) тѣ образуватъ една бѣла натрупана маса, която на просто око се представлява на опакито на листата на бѣли петна, като да е посипано съ ситна захаръ. Това сж най-характернитѣ признаци на появената вече болестъ. Конидийтѣ (лѣтнитѣ спори) сж извънредно леки и отъ най-слабиятъ ветрець се откъсватъ, хвърчатъ на голѣми разстояния и разнасятъ болестъта, а заразенитѣ лозови части изсъхватъ и окапватъ.

Условията, които благоприятствуватъ за развитието на болестъта това сж съвмѣстнитѣ действия на атмосферната влага и топлина. Презъ цѣлиятъ растеженъ периодъ на лозата прочее, атмосферната топлина представя почти винаги повече или по-малко удобната температура за никнене на споритѣ. Вториятъ факторъ — атмосферната влага, се създава отъ дъждовната вода и росата. Дъждовната (кишева) година прочее е перноспорна година за лозата.

Всѣка причина, която способствува за по-бързото изпарение на дъждовната роса и за изсушаването на атмосферната влага — улеснява борбата на лозаря противъ болестъта и обратното. Така лозята засадени по високитѣ припекливи, провѣтриви баирски склонове страдатъ по-малко отъ перноспората, а ония засадени въ низкитѣ и слабо провѣтриви мѣста представляватъ особно благоприятно условие за перноспорнитѣ поражения.

Въ всѣки случай имайки приблизителна представа от-носително начина на развитието на този опасенъ паразитъ, лозарятъ трѣбва разумно да нагоди срѣдствата за борба противъ него за да бжде борбата ефикасна. И, наистина, когато семенцето на балсарата падне върху нѣкоя зелена частъ на лозата и завари последната напрѣскана съ нѣкоя отровна за него течностъ преди да е то калнило (поникнало) — то семенцето ще изсъхне и зеленитѣ части на лозата оставатъ напълно предпазени отъ болестъта. Ако, обаче, семенцето на болестъта е успѣло вече да покълни и пусне жилчици (мицелъ) въ вътрешността на нападнатата зелена частъ, никакви отровни течности, които лозаря би напрѣскалъ по повърхността на нападнатитѣ части на лозата не сж въ състояние да спратъ развитието на болестъта; проникналиятъ мицелъ на гжбата се развива съвсемъ свободно между клеткитѣ на цѣлата вътрешностъ и изсмуква всичкитѣ хранителни сокове, нападнатитѣ зелени части изсъх-ватъ и окапватъ.

Ясно е, прочее, че перноспората е болестъ, която не-може да се цѣри. Борбата на лозаря противъ нея ще бжде ефикасна следователно само като предпазно срѣдство т. е. когато лозитѣ се прѣскаатъ преди болестъта да се е появила. Едно отъ най-важнитѣ условия за успѣшната борба на лозаря противъ перноспората си остава прочее навременното прѣскане. Закъснѣ ли се съ прѣскането, когато зеленитѣ части на лозата (листа, ластари, реса и ягорида) ще бждатъ вече заразени, прѣскането се явява подиръ дъждъ качулка, както казва народната мъдростъ. Въ такъвъ случай нека не бжде чудно на лозаритѣ, че и най-добре приготвения раз-творъ не може да спаси нападнатитѣ зелени части на лоза-та; той ще запази само случайно останалитѣ до момента на прѣскането незаразени такива.

Съ какво да се прѣскаатъ лозята противъ перноспората? — Има много химически препарати и специалитети, които се използватъ въ разтвори за борба противъ перноспората. Въ основата на всички лежатъ меднитѣ соли. Най-разпростра-неното срѣдство, обаче, съ изпитана ефикасностъ противъ болестъта си остава „*Бордолезовия разтворъ*“ т. е. съедине-нието, което се получава отъ смѣсването на разтворъ отъ синъ камъкъ, (меденъ сулфатъ) съ варово млѣко. *Въ какъвъ процентъ да се слага синия камъкъ?* — Отъ дългогодишнитѣ опити и наблюдения у насъ, като напълно задоволително могатъ да се препоръчатъ следнитѣ проценти: За първото прѣскане (което трѣбва да става преди цвѣтенето на лозята) $\frac{1}{2}$ до 1 кгр. синъ камъкъ на сто литри вода; за второто прѣскане (което обикновено трѣбва да се извършва веднага следъ цвѣтенето) — $1\frac{1}{2}$ кгр. на сто литри вода; за третото и т. н. прѣскане, при наедряла вече ягорида — все по $1\frac{1}{2}$ кгр. на сто литри вода.

Колко гасена варъ да се слага? — Една голѣма грѣшка се върши, като се слага варъта на тегло. По този начинъ въ

болшинството отъ случаитѣ лозаритѣ слагатъ много варь. Добре напръсканитѣ лозя, погледнати отъ страни трѣбва да се синѣятъ, а не да се бѣлѣятъ, както е случаятъ съ силно варовититѣ разтвори. Силно варовитиятъ разтворъ не може добре да предпази лозята при дъждовни години, каквато е настоящата. Най-добре е варевото млѣко да се приготви безъ тегло въ една газена тенекия, а количеството, нужно за приготвяване на бордолезовия разтворъ да се опредѣля чрезъ пробване съ лакмусова книжка, каквато всѣки лозарь срещу единъ-два лева може да си набави за цѣлата година отъ коя да е аптека или дрогерия. Чистиятъ синь камъченъ разтворъ има киселъ вкусъ и червената лакмусова книга, потопена въ разтворъ отъ него си остава червена: потопена въ варевото млѣко тя посинява. Въмѣсто червена лакмусова книжка, като реактивъ може да бѣде използвана и бѣлата фенолфталеинова книжка, която потопена въ чистия синь камъченъ разтворъ си остава бѣла, а потопена въ варената утайка става карминъ-розова. Тъкмо тази промѣна въ цвѣта на реактивната книжка се използвава, за да може неграмотния работникъ да приготви доброкачественъ разтворъ. Варевото млѣко се слага постепенно въ кацата, съдържаща разтворения чистъ синь камъкъ, като постоянно се бърка разтворътъ съ една дървена лопата. Варевото млѣко се слага така до момента, когато потопената въ разтвора реактивна книжка промѣни цвѣта си, а именно: червената лакмусова книжка става синя, а бѣлата фенолфталеинова книжка става карминъ-розова. Това показва, че всичката киселина на синия камъкъ е огасена и има вече малко варъ въ излишѣкъ. Най-добриятъ разтворъ теоритически е неутралниятъ т. е. нито киселъ, нито лугавъ. Въ практиката, обаче, се получава най-добъръ резултатъ при съвсемъ слабо лугавитѣ разтвори.

Кога и колко пжти да се прѣска? — Лозарьтъ трѣбва да гледа на прѣскането на лозята като на една сжщинска застраховка противъ пероноспората. Безъ да се правятъ каквито и да било гадания, дали годината ще бѣде перноспорна или не, лозарьтъ трѣбва да задължи ежегодно своятъ приходо-разходенъ балансъ съ разходитѣ на редовни прѣскания. Първото прѣскане, както казахъ, трѣбва да става преди цвѣтенето. Второто въ цвѣтенето, третото и следващитѣ, когато наедрѣе ягоридата. Трайността на напръсканиятъ разтворъ при нормално време е обикновено две седмици. Въ опредѣлянето днитѣ на прѣскането, обаче, лозаря не бива да се ръководи отъ никакви дати и бележки по календаря, защото времето всѣка година се мѣни за известна дата презъ годината. Така напримѣръ, една година датата 10 юни може да да имаме суша, или времето да е студено, други години, обаче, като настоящата напримѣръ, на тази дата имаме силни валежи и времето бѣше топло. За ръководно начало лозарьтъ трѣбва да има времето и самиятъ растежъ на лозата. За дъждовни години, какато е настоящата, може да се на-

ложн лозята да се пръска въ три, петъ, осемъ и повече пжти, тъй като при такова време, отъ една страна презъ цѣлиятъ растеженъ периодъ се подържатъ непрекъснато особно благоприятни условия за развитието на болестта и отъ друга страна, голѣма частъ отъ разтвора се измива преждевременно, а имаме и по буенъ растежъ, по-често никнатъ нови листа и ягоридата по-бързо наедрява и имаме много по-скоро новинапръскани части, презъ които мѣста винаги могатъ да ставатъ заразявания отъ перноспората. При дъждовно лѣто, като настоящето, да не се чака времето съвсемъ да се оправи и прѣстыта въ лозята да изсъхне (подъ предлогъ да не се тѣпчи лозето), че тогава да се пръска. Най-малкитѣ промеждутѣци отъ разведряне на атмосферата трѣбва да се използватъ отъ лозаря. При форсъ-мажоръ условия, като тази година, нека лозето се поизтѣпчи, но пръскането да се извърши навреме.

При запазената реколта и добро здравословно състояние на лозитѣ, обработката на почвата може на всѣко време да се доизглажда и доизкусурява. При пръскането разтвсра трѣбва да пада върху листата въ видъ на пара (мъгла), като се засѣгатъ всички зелени части на лозата: листа (както лицето, така и опакото), филизитѣ, ресата и ягоридата се обливатъ отдѣлно. Когато гроздето почне да прошарва на узрѣване, тогава чакъ опасността отъ перноспората за гроздето изчезва; опасността за повреда на листата, обаче, при дъждовни години трае до късни дни, дори до края на августъ.

Б. Р. Нѣкои непроевѣтени лозари отдаватъ тазгодишнитѣ голѣми поражения на маната на Германския, други на Английския, Италианския и Полския синъ камѣкъ. Това е погрѣшно, тъй като всички сж минали подъ анализа въ митницата и съставътъ имъ е единъ и сжщъ.

Пръскане противъ гроздовия молецъ

(Изъ списание Wein und Rebe кн. 12 м, априлъ 1936 год.
отъ D-r Otto Kramer, Weinsberg).

Отъ неприятелитѣ по гроздовата реколта, първо мѣсто заема гроздовиятъ молецъ. Ето защо, за да се запази реколтата, трѣбва всѣка година да се пръска противъ него съ различни препарати. Годишнитѣ презъ които има силни атаки отъ Гроздовия молецъ, въ практиката не представлява голѣма трудностъ за да се намалятъ вредитѣ отъ него. За това, обаче е необходимо да се знае действието на различнитѣ препарати и времето презъ което трѣбва да си служимъ съ тѣхъ.

Както при борбата съ перноспората така и при гроздовия молецъ, не може да се опредѣлятъ постоянни дати за пръскане. Опредѣлянето датата на пръскането трѣбва да стане въз основа на наблюдения на хвъркането на моле-

довитъ пеперуди. Отъ това може да се направи заключение, кога сж се появили молецовитъ пеперуди, колко време трае това, кога сж най-много, а въ свръзка съ това появата на гроздовия молецъ и опасността отъ него. Наблюдението на молецовитъ пеперуди става като се хващатъ посрѣдствомъ примамване съ привличаща ги течностъ, поставени въ 2—3 еднолитрови стъкла, окачени на еднаква височина съ гроздоветъ. Въ всѣко стъкло се налива 0.750 литри вкисната плодова мѣстъ или вино, като се прибавя по малко захаръ. Стъклата се контролиратъ всѣка сутринъ, при което хванатитъ пеперуди се изваждатъ отъ стъкленницата, преброяватъ се и резултатитъ се записватъ въ специаленъ листъ. Упътванията за тази целъ могатъ да се взематъ отъ лозарската опитна станция въ Weinsberg. Около 8—10 дни следъ най-силното появяване на молецовитъ пеперуди, се появява най-много гроздовъ молецъ, понеже времето за развитие на снесенитъ яйца трае толкова.

Като срѣдство за борба съ молеца има две групи препарати, които се различаватъ по начина на действие, време на действие, а много естествено и по начина на употреблението.

Въ първата група спадатъ арсеновитъ съединения, действащи като стомашна отрова, а втората група — контактно действащитъ отрови (никотинъ, пиретрумъ).

Арсеновитъ съединения сж стомашна отрова и действуватъ само тогава, когато гроздовия молецъ ги приема само чрезъ храната. Затова е необходимо да се покриятъ реситъ съ отрова, така че излупващиятъ се молецъ навсѣкжде да срѣща тѣнъкъ пластъ отъ отрова. Действията на арсеновитъ съединения презъ време на най-силното появяване на молецовитъ пеперуди или малко по късно. Втори пжтъ се прѣска 8 дни следъ първото прѣскане, така че всички праздини, непокрити съ отрова, вследствие нарастването на реситъ, отново да се покриятъ. Отъ основното напрѣскване на реситъ зависи и резултата отъ работата. При прашенето съ арсенови съединения се получава сжщо добъръ резултатъ, както и при прѣскането съ сжщитъ съединения.

Като срѣдство за прѣскане най-добре е да се употребява калциевъ арсенатъ, като се прибавя къмъ бордолозовия разтворъ или специални препарати, съдържащи медъ и арсенъ. По този начинъ едновременно може да се води борба противъ пероноспората и гроздовия молецъ. Прѣскането съ арсенови съединения да става най-късно до 31 юлий, което трѣбва строго да се съблюдава. Презъ м. августъ, въ борбата противъ гроздовия молецъ, да се употребяватъ контактно действащи отрови, а именно никотинъ и пиретрумъ. Тѣ действуватъ, както показва и самото имъ име, само тогава, когато дойдатъ въ съприкосновение съ самиятъ неприятелъ. При употреблението на тия срѣдства е необходимо сжщо основно напрѣскване на гроздоветъ.

Въ противоположность на арсена, действието на кон-

тактнитѣ отрови се задържа за кжсо време, около единъ день. Ето защо, ефикасността отъ употреблението на кон- тактни отрови е въ зависимостъ отъ опредѣляне датата на пръскането. Този моментъ, съпада на 8—10 дена следъ силното появяване на молецовитѣ пеперуди, понеже презъ това време се излупватъ отъ яйцата най-много гроздови мол- ци. При това се обезвредяватъ намиращитѣ се по-стари яйца преди излюпването.

Арсена и никотина сж силни отрови, ето защо трѣбва да се пазятъ отъ тѣхъ неопитнитѣ лица, особено децата. Упжтванията, отбелѣзани на опаковката, строго да се спаз- ватъ. Пиретрума, за човѣка, не е опасенъ.

Превелъ М. К. ндаревъ.

Ив. Георгиевъ
главенъ инспекторъ по лозарство

Международната винена търговия и България

(Продължение отъ кн. 4 и край).

5. Подобрение качеството на виното, за смѣтка на количеството.

Това засѣга, впрочемъ, накратко казано, свѣтовната винар- ска политика.

И наистина, за да се подобри все повече и повече влоша- ващото се положение за износа на вина, необходимо е да се пущатъ на пазаря само доброкачествени вина на цени, колкото се може по-умѣрени.

Голѣми усилия въ тоя духъ се правятъ въ всички лозар- ски страни и трѣбва да се подпомогнатъ и насърчаватъ тия усилия, било съ вътрешни — законодателни мѣрки, било съ меж- дународни конвенции, било съ двустранни търговски договори.

* * *

Въ първата часть на тази статия, помѣстена въ книжки 3-а и 4-а на сп. „Лозарски прегледъ“, освѣтлих читателя върху производството на вино въ свѣта и върху международната ви- нена търговия. Статистическитѣ данни сж взети отъ изданията на Международната служба по винарство въ Парижъ, а препор- чанитѣ мѣрки за смекчаване на винарсата криза сж извлѣчени отъ резолюциитѣ на досегашнитѣ международни конгреси по ло- зарство и винарство.

Отъ изнесенитѣ данни трѣбва съ прискърбие да констати- раме фактътъ, че лозарска България нѣма никакви отношения съ международната винена търговия. Нейното име не фигурира никжде въ таблицитѣ, кждето се говори за износъ на вино. Отъ около 17 милиарда литри свѣтовно производство на вино къмъ 1934 год., единъ милиардъ и седемстотинъ милиона литри вино, или 10% отъ произведеното, е обектъ на износъ. Въ него бъл- гарското вино не взема участие. До скоро кржгло 150 милиона литри, а отъ 1935 г. — около 200 милиона литри произведено въ България вино нѣма другъ пазаръ, освенъ вътрешния български

пазаръ. Лозарската криза у насъ е далечъ по голѣма отъ онази въ другитѣ лозарски страхи, ако си правѣхме добре смѣткитѣ, както отдѣлния лозаръ, така и държавнитѣ институти, натоварени съ грижата да предотвратяватъ всѣкаква нерентабилностъ, водеща къмъ катастрофа.

България притежава къмъ 31.XII.1935 год. крѣгло 900,000 декари лозя съ винени сортове и 200,000 декари лозя съ десертни сортове (вижъ подробности въ таблицата на стр. 158, кн. 4 на сп. „Лозарски прегледъ“) Само виненитѣ лозя, при максимално сръдно производство отъ декаръ 500 кгр. грозде, ще произвеждатъ ежегодно къмъ 450 милиона килограма грозде.

Отъ тѣхъ 100 милиона килограма винено грозде (т. е. петъ шести отъ консумацията на прѣсно грозде у насъ, равна годишно на около 120 милиона килограма) да се изияжда въ прѣсно състояние, остава едно грамадно количество винено грозде, около 350 милиона килограма, което трѣбва да се преработи въ вино.

Илюзия си правятъ онѣзи, които смѣтатъ, че въ нормални времена може да се очаква да се преработи голѣма частъ отъ това грозде въ безалкохолни продукти (гроздовъ сокъ, гроздовъ медъ и пр.). Опитътъ у насъ опроверга всѣкакви прекалени очаквания и надежди. И наистина, за голѣма радостъ на въздържателитѣ, България бѣ единствената лозарска страна, която съ законъ позволи най-евтиното и лесно производство на гроздовъ сокъ (чрезъ запазване съ натриевъ бензоатъ), и задължи публичнитѣ питейни и друга подобни заведения да държатъ въ всѣко време и да продаватъ такъвъ, обикновенъ или сгъстенъ. Въ България, една отъ първитѣ голѣми винарски къщи произвеждаше масово, преди три години, гроздовъ медъ и го предлагаше въ изящна опаковка и на цена, подъ ония на пчелния медъ. Въпрѣки героичнитѣ мѣрки на Министерството на земедѣлието и щастливиятъ починъ на частни и кооперативни предприятия, производството на гроздовъ сокъ, обикновенъ и сгъстенъ, отъ около 10 милиона литри презъ 1933 год. спадна по на 5 милиона крѣгло презъ последнитѣ две години, поради липса на пласментъ. Не се консумира, не се търси и не се харчи.

Явно е, прочее, че произвежданото у насъ за преработка около 350 милиона килограма грозде за вино ще трѣбва да се преработи въ вино. При рандеманъ въ вино отъ 60%, нашето винено производство ще възлиза ежегодно на крѣгло 210 милиона литри. Приблизително толкова сж измѣрили и данѣчнитѣ власти отъ реколтата 1935 година.

Вжтрешниятъ пазаръ поглѣща около 100 милиона литри вино. Останалитѣ 100 милиона литри сж въ тежестъ на дребнитѣ, неорганизиранни производители, предлага се на неимовѣрно ниски цени и въ края на краищата се изпива и се разпилява въ домакинствата, мимо тѣхнитѣ желаня и интереси.

Това състояние на работитѣ повече не трѣбва да продължава. Никой здравомислящъ човѣкъ въ страната нѣма да предложи, за разрешение на кризата, намаляване на площта, заета съ винени лозя. Ако това става или стане по единъ спонтаненъ

непринуденъ начинъ отъ самитѣ стопани, поради липса на изходъ (и липса на своевременни държавни грижи!), то ще бжде единъ признакъ на силенъ икономически упадъкъ въ нашето цѣлокупно земеделско стопанство, чийто лоши ефекти отъ социално гледище нѣма да закѣснѣятъ да се почувствуватъ.

Ето защо, за да влѣзе нашето лозарство въ нормаленъ пѣтъ на развитие (да не се увеличава общата площъ на виненитѣ лозя, но и да не се намалява, а да се реорганизира сортимента съ цель създаване на винени щандарти за опредѣлени пазари, и да се измѣстятъ лозята въ абсолютно лозовитѣ площи), би трѣбвало да се взематъ бързи, енергични и планови мѣрки, които да се раздѣлятъ на две групи:

1. Временни мѣрки, целящи да дадѣтъ цѣръ съ непосредственъ ефектъ върху лозарското стопанство въ страната, за да го предпазятъ отъ хроническа разруха.

Временнитѣ мѣрки трѣбва да иматъ единствената задача: *да се намѣри пазаръ на българското вино* — въ страната, или вънъ отъ нея. Тѣ трѣбва добре да се обмислятъ, да заангажиратъ цѣлото правителство, за да нѣма противодействия отъ ничия страна и да се проведатъ за единъ периодъ отъ петъ години, докато ще трѣбва и ще може да се проведе втората група мѣрки — радикалнитѣ, които ще допринесатъ за трайно оздравяване на лозаро винарското стопанство.

2. Радикални мѣрки, съ главна задача: *индустриализиране на българското винарство*. Нѣма да се впускамъ въ подробности по този така важенъ въпросъ, защото размѣрътъ на статията ми би се прѣкомѣрно увеличилъ. Индустриализирането на българското винарство ще бжде предметъ на специална статия.

За да се взематъ тѣзи две групи мѣрки, трѣбва мѣрдавитѣ фактори у насъ да опредѣлятъ правилно отношенията си къмъ виното, като произведение на българското земеделско стопанство, на българската земя. Разноезичието трѣбва да изчезне, и всички стопански ръководители на страната трѣбва да заговорятъ на единъ езикъ.

Много умѣстно, по този случай, отбелѣзва г. Първанъ Марковъ, въ уводната статия на бр. 12 на в. „Агрономическа трибуна“, че съществува раздвоение въ мненията, относно производството на вино у насъ, вследствие на което политиката на ръководнитѣ институти досега се е колебала, а колебанията сж унищожавали очаквания ефектъ. Прави честь на автора, че съ такава откровеностъ изнася на показъ цѣлата трагедия на нашето винено производство.

И действително, ценно време е пропиляно за нашето винарство. Презъ десетилѣтието 1920—1930 години, особено по срѣдата му, бѣше най-възможно да се сложи начало и да се върви бързо къмъ създаването на едно модерно винарство у насъ, издържано, както въ организационно, така и въ техническо отношение. Тогава лозаритѣ бѣха по-добре, а и бюджета на Министерството на земедѣлието бѣше двойно по голѣмъ отъ днешния.

Правилното организационно и техническо изграждане на

нашето винарство до степенъ на една усъвършенствувана земе-
дѣлска индустрия, ще подготви условията да се изнасятъ зна-
чителни количества едногодишни обикновени вина (които зае-
матъ 90% отъ вносимитъ въ европейскитъ страни вина) и из-
вестни количества типични български вина за прѣка консума-
ция. Така, България ще завоюва загубения теренъ, а виното и
за най-големитъ пессимисти нѣма да бжде продуктъ, съ който
се „трови здравето на масата“.

За да не бжда обвиненъ въ голословие, въ една следваща
статия ще се обоснова върху развитието на нашето лозарство
на базата на едно индустриализирано винарство.

Д-р. Бойчиновъ
агрономъ

Обработка на почвата въ лозята

Съ обработката на лозята ние целимъ главно да уни-
щожимъ буренитъ и да запазимъ почвената влага. Имайки
предвидъ това, лозаря трѣбва да знае, че въ лозята има глав-
но два вида бурени: едни, наречени едногодишни, които се
размножаватъ само отъ семе и траятъ една година. Такива
бурени сж: синапа, тлъстигата, кощрѣвата, щира, лободата,
великденчето, врабчовитъ червѣца, метличината и пр. Тѣзи
бурени се явяватъ масово и въ голѣми размѣри въ лозята,
торени съ прѣсенъ оборски торъ и въ дъждовни години
просто завладѣватъ лозята. Борбата съ тѣзи бурени е лесна
и евтина. Важно е тѣ да бждатъ оплѣвени или изсѣчени при
копането преди още да сж цѣфнали и дали плодъ (семена).
Нуждно е да подчертаемъ, че буренитъ трѣбва да се уни-
щожаватъ преди да сж дали семена. Ако ги оставимъ да пре-
цѣфтятъ, да завържатъ семе и следъ това да копаемъ ло-
зето, то ефекта отъ тази работа не ще бжде голѣмъ. Вънъ
отъ това ние трѣбва да отесимъ и унищожимъ всички едно-
годишни бурени по слоговетъ и синуритъ, и то преди да сж
цѣфнали и дали семена.

Освенъ едногодишнитъ бурени въ лозята срѣщаме често
и многогодишни такива. Многогодишнитъ бурени сж трайни
и се размножаватъ отъ семена и коренища и за това бор-
бата съ тѣхъ е по-трудна. Тѣзи бурени сж много, но въ на-
шитъ лозя по-често срѣщаме пирея, бѣзето, вълчата ябълка,
капинитъ и пр. Унищожението на сжщитъ трѣбва да се из-
вършва редовно и правилно въ течение най-малко на 2 го-
дини, за да се очисти лозето отъ тѣхъ. Лозя, които сж силно
забуренияли съ многогодишни бурени, ще трѣбва по-често
да се прекопаватъ, за да не се дава възможностъ на бурена
да се засили и развие коренище съ много резервни храни.
Така често изсичани и унищожавани надземнитъ части на
бурена, то неговото коренище се лесно изтощава и загива.

При възможност хубаво е самитъ коренища да се изтърватъ отъ пръстътъ и изнасятъ отъ лозето, но това ангажирва повече работна ржка.

Съ обработката на лозята, освенъ унищожаването на буренитъ, ние целимъ да запазимъ и почвената влага. Чрезъ обработката на почвата ние ѝ предаваме една групва и зърнеста структура, която е по-благоприятна за разлагането на почвенитъ храни, дъждовната влага по-добре се поглъща и запазва и общо взето почвата става по-благоприятна за развитието на коренитъ.

Всѣки е наблюдавалъ пролѣтно време, че сбититъ и не обработени почви сж по-влажни и по-бавно съхнатъ на повърхността си. Обратно, разработенитъ почви плитко на повърхността си съхнатъ бързо, но по-дълбоко разровени тѣ сж влажни и дори кални. Това се обяснява така: сбититъ почви иматъ една по-голѣма плътностъ и сбита структура, при която водата много лесно минава и се изкачва по капиллярнитъ тръбици. Въ такива почви водата се изкачва до повърхността, гдето благодарение на вѣтъра и слънцето бива изпарена и изсушена, но по капиллярнитъ тръбици постоянно приижда наново вода отъ долнитъ почвени пластове и по този начинъ воднитъ запаси на почвата силно намаляватъ. Както газътъ се изкачва по фитила на ламбата и изгаря, така и водата въ сбита почва се движи отъ долнитъ почвени пластове, по капилляритъ стига до повърхността, гдето бива изсушена и изгубена за стопанина. При изпаряването на водата, почвата намалява своя обемъ, напуква се, на дълбоко се образуватъ пукнатини, които още повече улесняватъ изсушаването на долнитъ почвени пластове.

Ето защо, чрезъ обработката ние целимъ да разрушимъ и прекъснемъ тѣзи капилляри, за да не стига почвената влага до повърхността и да се изпарява и губи. Когато копаемъ лозето ние предаваме на почвата групва и зърнеста структура, която, обаче, не може да се запази вѣчно.

Благодарение на своето собствено тегло, на водата отъ валежитъ, вѣтроветъ и отъ газенето при обработката на лозето и пр. почвата му се слѣга, сбива и придобива първоначалната си плътна структура. Ето защо, обработката на лозето ще се повтаря многократно презъ лѣтото, за да постигне своята цель.

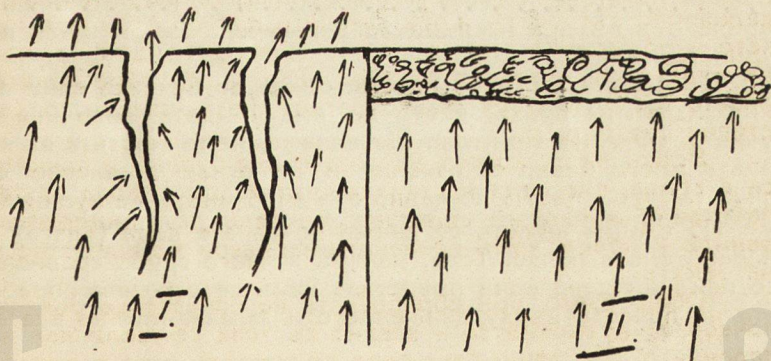
Всѣки пжтъ, когато въ лозето има бурени и почвата му се е сбила, слегнала и станала плътна, ще трѣбва да го обработваме, копаемъ ѝ прашимъ, съ цель да унищожимъ буренитъ и прекъснемъ почвенитъ капилляри на повърхността на земята.

Общо взето, при обработката на почвата се увеличава почвената повърхностъ и заедно съ това се увеличава и изпарението. Ето защо само рано на пролѣтъ, или първата копанъ въ лозето ще се извърши дълбоко и на едри буци, а следъ това всички копани презъ лѣтото ще се извършватъ

плитко и равно, както се праша бостанъ. Още по-хубаво е, тамъ гдето има възможностъ да замѣнимъ ржчната обработка съ впрѣгатна такава. Първата копанъ ще замѣнимъ съ дълбоко оране на груби бразди съ обикновенъ лозарски плугъ, а следъ това ще си служимъ съ канадски или други култиваторъ-копачка, като прашимъ по възможностъ по-плитко. Всѣки пжтъ, когато има бурени, почвата е сбита или образувала кора, ще прекарваме култиватора, който унищожава буренитѣ и разрохква почвата плитко на повърхността.

Действително така обработвана почвата въ лозята ние ще имаме само добри резултати. Буренитѣ ще бждатъ унищожени, а почвената влага ще бжде запазена и използвана отъ лозата за своето развитие презъ сухитѣ лѣтни месеци. Трѣбва да подчертаемъ, че колкото времето е по-сухо, слънчево и топло, толкова по-голѣма нужда отъ влага има растението за своето развитие. Ето защо, необходимо е чрезъ една правилна и навременна обработка да запасимъ съ достатъчно влага нашитѣ лозя за сухитѣ и топли дни на м. юли, августъ и септември. Известно е, че лозата вегетира до късно презъ есенъта. И за да може добре да се изхрани и узрѣ нейното грозде, необходимо е сжщата да разполага съ достатъчно почвена влага презъ сухитѣ лѣтни месеци. Това е особено важно за десертнитѣ лози и Афуза, които общо взето се рѣжатъ на дълга рѣзитба и иматъ по-голѣма нужда отъ почвена влага. Въ това отношение много поучителна бѣ изтеклата 1935 год., която имаше сухо лѣто. Всички лозя, които бѣха правилно обработвани изхраниха сравнително добре своето грозде. Обратно, въ лошо обработванитѣ лозя лозитѣ страдаха отъ суша, гроздето остана дребно и ненахранено, поради което не бѣ годно за износъ. Не само това, но сжщитѣ лозя се изтощиха и показватъ едно слабо развитие презъ настоящата година.

Трѣбва пакъ да подчертаемъ, че десертнитѣ лозя иматъ нужда отъ повече влага и трѣбва по-грижливо и правилно да се обработватъ.

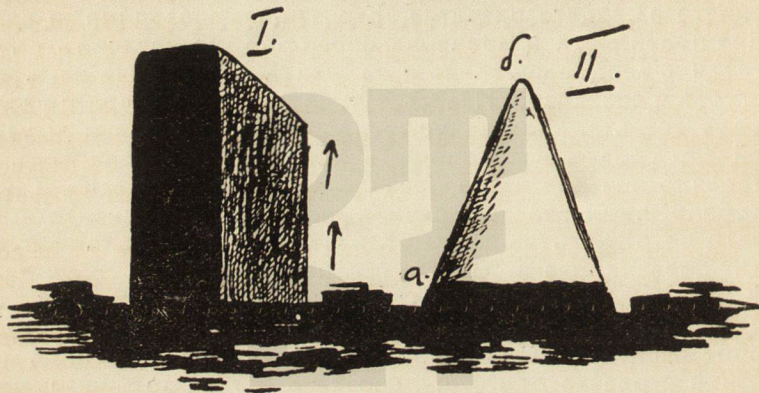

Фигура I представлява сбита почва. Въ сбита земя водата се изкачва по капиляритѣ на почвата, както гасъта.

по фитила на ламбата. На повърхността водата се изпарява отъ вѣтъра и слънцето, почвата намалява *силно своя обемъ* и земята се напуква дълбоко, което още повече увеличава загубата на влагата отъ долнитѣ дълбоки почвени пластове.

Фиг. II представлява разработена почва. Когато почвата е разработена на повърхността, то капиляритѣ сж прекъснати и водата отъ долнитѣ почвени пластове не може да стигне до повърхността и да бжде изпарена и изгубена за почвата.

Въ разработения почвенъ пластъ почвата има групова и зърнеста структура. Между почвенитѣ частици има много шупли и въздушни камерки, които точно представляватъ една много добра и сигурна изолационна преграда, която пази влагата отъ долнитѣ почвени пластове да се изпари и загуби за растението. За това плитко разработената почва по добре запазва влагата си и не се напуква.

Ако поставимъ въ единъ плиткъ сждъ съ вода (може и оцвѣтена съ мастило) една бучка захаръ (фиг. I) ще видимъ, че течността се изкачва веднага по капиляритѣ на бучката и стига до повърхността на сжщата. По сжщия начинъ и водата въ сбитата почва се изкачва отъ долнитѣ почвени пластове и стига до повърхността, кждето бива изпарена отъ вѣтъра и слънцето и изгубена за нашитѣ културни растения.

Въ сжщия сждъ насипваме близо до бучката една купчина захаръ на прахъ, която да има сжщата височина на бучката. (Фиг. II). При това ще видимъ, че течността въ купчината много бавно се изкачва и не отива по-високо отъ точка (а), т. е., на $\frac{1}{10}$ по-малко отъ височината на купчината.

По сжщия начинъ се движи почвената вода (влага) въ разработената почва. Това, макаръ и много грубо сравнение, все пакъ ни дава една представа какъ се отразява обработката на почвата върху движението и запазването на влагата въ сжщата.

ИЗЪ ПРАКТИКАТА И НОВОСТИ.

Ят. Бойчиновъ
агрономъ

Подстригване и прореждане на гроздето

Къмъ рѣзитбата на зелено влиза и прореждането на гроздето. Много пжти, особено десертнитѣ лозя, при които се поставя дълга плодна прѣчка, даватъ много плодъ (грозде), което не съответствува на силата на лозата. И ако ние оставимъ всичкото грозде, което първоначално е дала лозата, то тя не ще може да го изхрани, ще получимъ долнокачествено грозде и ще изтощимъ силно лозата. Точно за това се казва, че съ рѣзитбата на зелено ние ще корегираме всички грѣшки, които сж допуснати при рѣзитбата на лозата.

Прореждането на гроздето ще почне, следъ като реситѣ прецѣтятъ и се оформятъ зърната. Да се прорежда по-рано гроздето, респ. реситѣ е рисковано, защото не се знае какъ ще премине прецѣфтяването. Затова най-подходящото време за тази работа е когато ягоридата стане колкото грахови зърна. Самото прореждане и подстригване ще се извърши на 2—3 пжти последователно, а не изведнѣжъ. Тази работа се извършва съ обикновенитѣ ножички, съ които си служимъ за чистене на гроздето при нареждането му за износъ.

При прочистването много важно е на всѣка лоза да се остави *толкова грозде, колкото сжщата ще може да изхрани*. При това се избиратъ и оставятъ най-добре развититѣ, правилни и добре поставени гроздове. Всички слаби и несформени гроздове, които иматъ или сж образувани отъ мустакъ се отстраняватъ. Такива гроздове обикновено биватъ слаби, съ неправилна форма и нѣматъ търговска стойностъ. Важно е сжщо да знаемъ, че при нашия климатъ и почви, на една нормално развита лоза не бива да оставяме повече отъ 8—10 грозда. Това е най-много, а срѣдно ще оставяме 6—8 грозда, при това правилно развити и рехави. Следъ това избранитѣ гроздове ще се проредятъ внимателно съ ножичкитѣ. Най-първо се отстраняватъ дребнитѣ неразвити зърна или общо тѣзи части на грозда, които се лошо хранятъ и нарастватъ. Известно е на всички, че обикновено върховетѣ на гроздоветѣ не се хранятъ добре и тѣхнитѣ зърна бавно нарастватъ и оставатъ дребни. Затова по правило върховетѣ и страничнитѣ слабо развиващи се части на гроздоветѣ се изрѣзватъ съ ножичкитѣ и се отстраняватъ. Непосрѣдствено следъ прсчистването (подстригването) на гроздето, сжщото да се напръска хубаво съ бордозовъ разтворъ, за да се затворятъ образуванитѣ при прочистването ранички.

Отъ наблюдения е установено, че правилно прочистеното и проредено грозде нараства и наедрява много бързо, винаги се цени повече и дава по-голѣми доходи на лозаря. Особено поучителна въ това отношение за насъ е изтеклата 1935 година.

Поради сушата и много оставеното грозде, лозитѣ не го изхраниха, сжщото остана дребно, сбито и безвкусно, поради което се получи много шкартъ. Действително, много по-разумно е да получимъ 6—8 добре развити грозда отъ една лоза, отколкото 16—20 дребни и негодни за износъ.

Прочистеното и грижливо подстригано десертно грозде се манипулира по-леко и бързо и улеснява много, както лозаря, така и търговеца по време на брането и износа. Направенитѣ разходи за подстригване на гроздето се възнаграждаватъ богато отъ по-доброто качество, което се цени и заплаща винаги по-високо.

Тази година поради многото дъждове по време на цѣфтенето на лозята имаме силно изрисяването на гроздето (минералдажъ-раково семе). Отъ друга страна има много лозя, въ които перноспората силно повреди и намали гроздовата реколта. Всички части отъ грозда, които сж засегнати отъ маната се изрѣзватъ (почистватъ) до здрава чистъ, непосредствено следъ това добре е да се *напрѣска*тъ (облѣятъ) силно съ бордолезовъ разтворъ.

Тѣзи лозя, които виждаме че ще иматъ слаба гроздова реколта ще имъ запазимъ пригроздцитѣ, които добре гледани, при благоприятна есенъ ще се развиятъ и напълно узрѣятъ. Важно е, обаче; да се прѣскатъ редовно, защото последнитѣ се силно нападнатъ и унищожаватъ отъ маната. Прѣскането на пригроздцитѣ специално и на лозята общо тази година ще *трѣбва да продължи най-малко до края на м. юли*. Трѣбва да знаемъ, че перноспората напада всички зелени части на лозата, особено когато сжщитѣ сж млади и нежни, въ периодъ на растежъ.

Така че всички малко или много оманени лозя трѣбва грижливо и редовно да се прѣскатъ, за да имъ се запазятъ израстващитѣ нови листа. Само така ще може хубаво да узрѣятъ лозовитѣ пржчки и да ни осигурятъ една добра реколта за идущата година.

Ят. Бойчиновъ

Грижи за новопосаденитѣ млади лозя

Тази година се засадиха много нови десертни лозя. Ето защо не е безъ интересъ за лозаритѣ да споменемъ за по-важнитѣ работи, които е необходимо да се извършватъ редовно при новопосаденитѣ лозя.

Важно е, младитѣ лозя да се окопаватъ редовно и пазятъ отъ буренясване.

Младитѣ лозички растатъ и се развиватъ презъ течение на цѣлото лѣто, затова е много важно сжщитѣ да се прѣскатъ редовно съ бордолезовъ разтворъ противъ перноспората.

Понеже лозичкитѣ постоянно нарастватъ, лѣтораститѣ сж много нѣжни и лесно се нападнатъ отъ маната, затова е необходимо да се прѣскатъ *всѣка седмица* най-малко по единъ пжтъ. При сухо време ще ги прѣскаме съ 0.5% разтворъ, но при дъждовно време ще си служимъ съ по-силенъ разтворъ, но сжщия не е нужно да съдържа повече отъ 1% синъ камъкъ.

Друга важна работа при новитѣ лозя е да се чистятъ редовно роснитѣ корени. Тѣзи корени се образуватъ отъ калема (облагородената частъ), понеже сж близо до почвената повърхностъ, въ началото се развиватъ много силно и прѣчатъ за развитието на долнитѣ стѣпални корени. Късно презъ лѣтото, когато настѣпятъ сушитѣ и почвата изсъхне, плиткитѣ росни корени спиратъ своето развитие и понеже, стѣпалнитѣ корени сж слабо развити, то отслабва цѣлата лозичка. Освенъ това роснитѣ корени се нападатъ отъ филоксерата и загиватъ и, ако лозата нѣма добре развити стѣпални корени може да отслабне и изсъхне.

Затова въ началото на м. юлий всички новозасадени лозички трѣбва да се разкриятъ и всички изкарали отъ калема росни корени да се изрѣжатъ съ остро ножче. Следъ това лозичкитѣ се зариватъ съ свежа земя, както сж си били по-рано. Нѣкои лозари практикуватъ да разкриватъ лозичкитѣ, като ги оставятъ така открити на слънце въ течение на 24 часа. По този начинъ силното лѣтно слънце изсушава и унищожава роснитѣ корени. *Тази практика е погрѣшна, защото силното слънце сжщевременно поврежда тъканитѣ на калема и спойката и отслабва лозичкитѣ.*

Ето защо, най-хубаво е, роснитѣ корени да се изрѣжатъ съ остро ножче и веднага калема да се закрие съ свежа земя. Къмъ началото на м. августъ ще трѣбва наново да разкриемъ и почистимъ всички лозички отъ роснитѣ имъ корени.

Презъ м септември нѣкои лозари разкриватъ калема на младитѣ лозички, съ цель сжщия да узрѣе и се вдървени. Това не е нужно и въ много случаи е вредно. Калема ще узрѣе добре *само тогава, когато сж запазени* отъ перноспора листата на лозичката. За това трѣбва много грижливо да пазимъ младитѣ лозички отъ пораженията на перноспората.

Важно е да прѣскаме редовно лозичкитѣ, за да имъ запазимъ листата и осигуримъ узрѣването на лѣтораста. Така гледани лозичкитѣ, ние ще имаме само добри резултати и още на третата година лозето ще може да ни даде плодъ, ще бѣде силно и дълготрайно.

СЪЮЗНИ И ДРУЖЕСТВЕНИ.

Българскиятъ лозарски съюзъ е отправилъ настоящето писмо до г. г. Министъръ-председателя, Министра на земедѣлието, Министра на финанситѣ, Министра на търговията, Министра на войната и Министра на просвѣтата — Тукъ.

Господине Министре,

Стопанската криза тормози най много производителнитѣ слоеве на обществото. Отъ тѣхъ лозарьтъ е най зле. Причината на това е, че лозата е трайна култура и лозаря не може да нагажда срето стопанство, респ. своето производство съ промѣнливитѣ изисквания на пазаря, както това може да става и става

съ другитѣ стопански отрасли. Като така, той е заставенъ да носи ударитѣ на кризата и да изнемогва. Той вече не само че нищо не припечелва, но вече бедствува, яде отъ капитала си, който е въ лозе и винарски сждове, и продължава да задължнява, е предъ опасностъ да се пролетаризира. Цената на неговото производство е спадвала до минимумъ безъ съ нѣщо да сж се намалили разносикитѣ по произвеждането му. Разходитѣ се увеличаватъ, а доходитѣ се намаляватъ. Данъчното бреме за лозаря е вече непоносимо, но той, като добъръ и лояленъ гражданинъ, съ сетни сили продължава да изпълнява задълженията си къмъ държавата.

Нуждно ли е да доказваме социалното и стопанско-икономическо значение на лозарството? Вие, г-нъ Министре, знаете, че въ страната ни има надъ 1 милионъ декара лозови насаждения, въ които лежи единъ 12 милиарденъ националенъ капиталъ; че въ лозарството се пласиратъ 20 милиона надници; че то дава прехрана на стотици хилядно население; че то заема мѣста, които по почва и положение въ повечето случаи не могатъ да се използватъ съ други култури и безъ него биха останали пустеющи полета.

Отъ година на година лозаритѣ обедняватъ. Тази година тѣ вече дойдоха до положението, въ което никога, нито тѣ, нито друго нѣкое съсловие е било до сега. Сжкло произведеното и отлично по качество вино стои въ избитѣ. Слабитѣ продажби, на цени 1'50 до 2 лева литѣра, по-скоро идатъ да внесатъ отчаяние, отколкото утѣха.

Държавата, при скромнитѣ си срѣдства, въ съзнанието, че производителното население трѣбва да се запази и да му се даде възможностъ да живѣе, за нѣкои стопански отрасли направи доста. Тя, чрезъ Б. З. К. банка и редъ създадени за това институти се притече на помощъ и указваната такава спасява тия съсловия, респ. отрасли отъ съвършено разорение. За зърненото производство, за конопеното производство, за тютюнопроизводството, розоваренето, пашкулопроизводството, памучното производство, оризовото и пр. и пр., държавата по силата на усвоената отъ нея спасителна стопанска политика направи и продължава да прави твърде много. За лозовото производство, респ. виненото, до сега нищо почти не е направено.

Лозаритѣ, като равноправни граждани на тази страна, издигатъ гласъ за помощъ къмъ Васъ, г-нъ Министре, и съ право се надѣватъ, че този гласъ ще бжде чутъ отъ правителството, което е доказало, че милѣе за спокойствието въ страната.

Ние молимъ, и къмъ лозаря — български гражданинъ да се простре защитната ржка на държавата. Ние не искаме милостъ, а само услуга, който ще облекчи неговото положение и ще го предварди отъ разорение. Тази услуга ние молимъ да се състои въ следното:

Б. З. К. банка да откупи отъ лозаритѣ-производители едно количество отъ 20 милиона литри вино и го складира въ образ-

цовитѣ кооперативни и добри частни изби, отъ кждето да го изнесе за чужбина. Ако евентуално отъ продажбата му се понесе нѣкаква загуба, което е изключено, то тя да се посрещне отъ държавата. Такава една мѣрка би се отразила твърде благоприятно, не само за нашето лозарство, но изобщо за народното ни стопанство, защото: 1) Съ изтеглянето отъ пазаря на въпроснитѣ 20 милиона литри вино ще се повдигне цената на останалитѣ още 120 милиона литри и лозаря производителъ ще намѣри поне костюемата цена на виното си. 2) Складирано това вино ще може да се купажира, подсилва, стандартизира и въобще ще се нагоди и предложи на чуждия пазаръ въ качество и количество, каквото се търси тамъ и 3) Чрезъ подсилването на това вино съ спиртъ, останалъ отъ монопола, или добитъ отъ преваряване на ракиитѣ и долнокачествени вина и съ сгъстенъ гроздовъ сокъ, какъвто ще се произведе отъ тазгодишната реколта чрезъ строящитѣ се вакумни инсталации въ страната, ще се постигне щото и частъ отъ по-долнитѣ вина да излѣзатъ отъ което още повече ще се облекчи пазара на останалитѣ, или пъкъ монополния спиртъ да бжде изчерпанъ, та да не смущава пазара на ракиитѣ. Чрезъ изваряване на частъ отъ гроздовата мѣстъ въ гроздовъ сокъ ще облекчи тазгодишната реколта, която за щастие е много обещаваща; съ една дума българското лозарство ще почувствува едно голѣмо облекчение.

Отъ друга страна, държавата, респ. Б. З. К. банка чрезъ предложеното отлично вино на чуждия пазаръ ще завоюва теренъ за бждащия износъ на наши вина въ чужбина, което отъ частната инициатива за този браншъ не може да се очаква безъ даване на износни премии, каквито даватъ другитѣ винарски страни за своя износъ и каквито нашата държава, предвидъ стѣсненото икономическо положение не може да даде.

Една отъ прѣчкитѣ, която спъва износа на нашитѣ вина е, че тѣ не сж типизирани; че ние се явяваме на чуждия пазаръ съ малки количества отъ различни качества и при различни състави. Събрано едно такова голѣмо количество отъ 2 милиона хектолитри по райони, купажирано, подсилено и типизирано споредъ специфичнитѣ условия на мѣстопроизводството и нагодено за изискванията на вискателния чуждъ пазаръ, ще намѣри добри цени и ще извоюва добро име на българското вино.

Предвидъ на изложената Ви горе, Вамъ добре известна не-радостна картина, ние настоятелно Ви молимъ, г-нъ Министре, да удовлетворите молбата ни, като постановите, щото: „Българската сѣмедѣлска и кооперативна банка да откупи въ едно най-скоро време 2 милиона хектолитри вино и го складира, преманипулира и го изнесе за чужбина“. Съ тази мѣрка държавата ще даде възможность да се повдигнатъ ценитѣ на вината на вътрешни пазаръ, последния ще се раздвижи и лозаря ще се снабди съ срѣдства да продължи обработката на лозята си.

Увѣрени, г-нъ Министре, въ желанието Ви да се създаде

единъ що-годе сносенъ животъ за българския лозаръ, което пъкъ ще внесе успокоение въ духоветъ на маситъ доле и се спаси отъ разорение единъ важенъ клонъ отъ народното ни стопанство, оставаме съ пълната надежда, че молбата ни ще бжде и *то въ най-скоро време удовлетворена.*

Съ почитъ:

БЪЛГАРСКИ ЛОЗАРСКИ СЪЮЗЪ

До почитаемия

*Управителенъ съветъ на Българската земеделска
и кооперативна банка.*

Почитаеми господа,

Най добре на Васъ е известно тежкото до непоносимостъ положение на българския лозаръ, за да нѣма нужда да Ви описваме нерадостната картина, която то представлява по настоящемъ. Никога лозаря не е билъ така зле, както сега. Обезценението на продукта му далечъ подъ костуемата цена, слабото му търсене на пазаря, належащитъ разходи по обработката на лозята, задълженията му къмъ държавата за данъци и предъ негови кредитори го поставя въ едно несносно положение. Той вече живѣе, яде отъ своя капиталъ, вложенъ въ лозя и инвентаръ и ако не се пристъпи часъ по-скоро къмъ неговото спасяване, разорението му е неминуемо, а нежелателнитъ послѣдствия отъ това могатъ да се предвидятъ.

Българската земеделска и кооперативна банка, особено въ последнитъ години е усвоила една похвална стопанска политика — да се притича въ помощъ на земеделско-производителното население. Въ това отношение не малко прави и държавата отъ своя страна и, благодарение на тѣзи мѣрки, нашето производително население още може да продължава живота си като такова. Не е малка услугата, която държавата и Земеделската и кооперативна банка правятъ на стопанска България, респ. за зърненото, тютюневото, пашкулното, конопеното, памучното, розоварното и пр. и пр. производства. Ние съ право се надѣваме, че грижитъ на Банката и на Държавата ще се простратъ и върху родното лозарство. Почитаемия управителенъ съветъ на Б. З. К. банка съ указаната помощъ къмъ нѣкои лозаро-винарски кооперации съ откупване на избитъ имъ доказа, че еднакво милѣе и за лозарството ни.

Това ни дава основание да се обърнемъ къмъ Васъ, Почитаеми Господа, съ молба да дадете изразъ на Вашитъ грижи къмъ родното лозарство въ сѣдбоносния моментъ, когато предъ него стои дилемата: да съществува ли или не, и да го спасите отъ окончателно разорение. Ние Ви молимъ да решите и откупите отъ лозаритъ-производители едно количество отъ 20 милиона литри вино, което, следъ като се преманипулира (купажира, подсили и типизира въ по-големъ партиди, споредъ специфичнитъ качества и особености на отдѣлнитъ мѣ-

стопроеизводства) и се нагоди за изискванията на чуждитѣ пазари, да се изнесе въ чужбина.

Ние сме повече отъ увѣрени, че това сравнително голѣмо количество вино, изтеглено отъ производителя, въ чиито рѣцето се намира при неблагоприятни за съхраняването му условия, поставено въ образцовитѣ кооперативни и банкови изби и подложено на модерната винарска техника, ще бѣде единъ отличенъ продуктъ, който ще получи добри цени на западнитѣ пазари и реализирането на каквато и да било загуба е изключена. Па най-после и да би се реализирала такава, тя би била съвършено незначителна и държавата би могла да я понесе безболезнено, както това прави при другитѣ браншове отъ народното ни стопанство.

Съ една такава мѣрка Б. З. К. банка ще разреши много проблеми: 1) Ще облекчи положението на лозаря, като му даде възможность да продължи да съществува като лозарь-производителъ; 2) Ще въведе стандартизирането на нашитѣ вина; 3) Ще обърне вниманието на чуждия пазаръ къмъ последнитѣ и ще завапдѣ теренъ за бѣдащъ износъ, съ което ще разреши единъ пѣтъ за винаги лозарската криза.

Българскиятъ лозарски съюзъ и Кооперативната централа на лозаритѣ въ България се турятъ безвъзмездно на пълно разположение на Банката въ услуга за реализирането на това мѣроприятие.

Организиранитѣ въ Лозарския съюзъ лозари и неорганизиранитѣ още такива сж отправили погледитѣ си за помощъ въ този труденъ моментъ, единствено къмъ Б. З. К. банка и къмъ държавата и очакватъ съ право да бѣдатъ подпомогнати въ духътъ на усвоената спасителна полититика — да се подкрепятъ производителнитѣ обществени слоеве, за да могатъ да продължатъ съществуванието си, като производители. Тѣ намиратъ, че единствения изходъ отъ това трудно положение е въ откупуването на горното количество вино отъ Б. З. К. банка, при невъзможность на държавата да дава износни премии за виното, както това правятъ другитѣ винарски страни.

Почитаеми господа,

Моментъ е сждбоносенъ за спокойствието, общо на страната и въ частность за това на лозарското съсловие и всѣко отлагане или отказване на тази псмощъ води къмъ разорение, а може би и къмъ нежелателенъ край. Помогнете, услужете и спасете българското лозарство. Никога другъ пѣтъ, може би, помощта на Банката нѣма да бѣде толкова необходима и релултатна, както сега.

Това наше искане сме предявили съ отдѣлна молба до г. г. Министъръ председателя, Министра на земедѣлието, Министра на финанситѣ, Министра на търговията, Министра на войната и Министра на просвѣтата, единъ преписъ отъ която тукъ Ви прилагаме за сведение.

Увѣрени сме, че Почитаемия управителенъ съветъ на Б. З. К. банка ще погледне благосклонно на молбата ни и въ *едно най-скоро време* ще я удовлетвори, оставаме

Съ почитание:

БЪЛГАРСКИ ЛОЗАРСКИ СЪЮЗЪ

До Господина

Министра на финанситѣ (Отдѣление Митници).

Господине Министре,

Едно отъ главнитѣ помагала въ земеделското стопанство е и **мотиката**. Тя е единъ отъ ония земеделски уреди, безъ чиято помощь обработката на много отъ земеделскитѣ култури е немислимо. Лозарството, градинарството, пъкъ и общото земеделіе при ржния трудъ си служатъ изключително съ нея. Повече отъ 800,000 семейства въ България, занимаващи се съ земеделіе и отраслитѣ му си служатъ съ това помагало. Нѣма къща у насъ, която да не се занимава съ земеделіе или съ нѣкой отъ отраслитѣ му, където да нѣма въ инвентара си по нѣколко мотики.

Катастрофално спадналитѣ цени на земеделскитѣ продукти обедни страшно много земеделския стопанинъ и сръдствата за изхранване на семейството му и подържане земеделския инвентаръ сж вече крайно недостатъчни.

Мотиката, която у насъ се приготвява отъ желѣзо и стомана, внесени *безмитно*, днесъ на пазаря се предлага отъ ангроста-фабрикантъ по 30 лв. кгр., за да стигне до консуматора по 36—38 лв. килограма, цена много висока.

Годишно у насъ могатъ да се внесатъ надъ 200,000 кгр. готови мотики, които по ценитѣ отъ миналото, единъ австр. шиллингъ за килограмъ франко вагонъ пристанище и ведно съ компенсационнитѣ премии (6—15%) ще струватъ кржгло 18 лв. хгр.

Митото, което се плаща на единъ килограмъ изработена мотика (45 златни лева за 100 кгр., плюсъ 20% върху митото за общински налози), равняващо се на 14.58 лв. дава възможность на българския фабрикантъ на мотики да присвои този лъвски пай и по такъвъ начинъ косвено се ограби български земеделецъ.

Надъ 3 милиона лева годишно по такъвъ начинъ се изтръгватъ въ повече отъ земеделеца не за въ полза на държавата разбира се, а за въ полза на 2—3 ма *фабриканти на мотики*.

Ние представителитѣ на българскитѣ лозари, чието материално положение е така влошено и на които мотиката е единъ отъ най-главния инвентаръ се осмѣляваме да Въ помолимъ за следното:

Да се разреши вносъ на готови мотики отъ странство, *безмитно*, като вносъ се уреди само срещу износъ на грозде и вино.

Въ случай, че това не може да стане поради обстоятелството, че ще се разори „*родната индустрия*“, ние настояваме

вносното мито на игр. изработена мотика да не бжде повече отъ 4—5 лв., като съ това държавата ще получи отъ мито чувствителна сума и ще се изнесатъ земеделски продукти въ компенсация и нашитѣ фабриканти ще намалятъ ценитѣ и ги направятъ достъпни.

Не бива заради 2—3-ма фабриканти да се дава възможностъ за ограбване на земеделеца-производителъ, чийто халъ е дошълъ до опросяване.

Убедени, какво ще се вслушате въ нашитѣ справедливи искания, Господине Министре и ни удовлетворите: оставаме

Съ почить :

БЪЛГАРСКИ ЛОЗАРСКИ СЪЮЗЪ.

Акцизенъ прегледъ

I. Лозаритѣ — питиепродавци.

Лозаритѣ, които сж сжщевременно питиепродавци на едринили на дребно, могатъ да внесатъ въ питейното си заведение вината, добити отъ собственитѣ си лозя, като за всѣко внесено количество се снабдятъ предварително съ преносително свидетелство. Това тѣхно задължение намира основание въ чл. 7 отъ Закона за облагане съ акцизъ вината, който предвижда, щото вина въ количества по голѣми отъ 20 литри се пренасятъ съ преносителни свидетелства, а чл. 10 отъ сжщия законъ предвижда при издаване преносителнитѣ свидетелства, акциза на съответнитѣ питиета да е предварително заплатенъ. Това е разбирането на акцизната власть, основано на предположението, че ако не се процъдира по горния редъ, би могло да настъпи не-своевременно плащане на акциза, отъ това, че питиепродавцитѣ не сж контролирани при продажбитѣ, които тѣ извършватъ. Следователно, ако питиетата не сж внесени по горния редъ, не може да се следи дали се изпълняватъ разпорежданията на чл. 10 отъ Закона за облагане съ акцизъ вината, за които става дума по-горе.

Дали въ тоя случай имаме задължението да се снабдяваме съ преносително свидетелство, особено, когато гроздобера си правимъ въ кръчмарската изба (Закона изисква преносително свидетелство при пренасяне спиртнитѣ питиета) и дали не бихме могли и ние на свой редъ да тълкуваме стриктно закона, тѣй както фискалната власть го тълкува въ много случаи, а само въ подобни на горния, му дава разширително тълкувание, е въпросъ, който може да послужи за материалъ на друга статия.

Нашата задача тукъ се ограничава да изяснимъ на лозаритѣ ония разпореждания на акцизната власть, които сж въ досегъ съ тѣхнитѣ интереси, целийки да ги предвардимъ, въ тия тежки за лозарството времена, отъ плащане излишни глоби.

II. Продажби на дребно.

Въ излѣзлитѣ книжки на „Лозарски прегледъ“ ние изяснихме начина по който може да ставатъ продажбитѣ на вина и ракии отъ лозаритѣ, като се спрѣхме на продажбитѣ на едро на разносъ и тия на оцета, добитѣ отъ вкиснато вино. Тукъ ще разгледаме могатъ ли лозаритѣ да продаватъ спиртнитѣ си питиета на дребно и вършатъ ли тѣ въ тоя случай търговия.

По този въпросъ мнозина въ миналото смѣтаха, че лозаритѣ могатъ да продаватъ на дребно безъ патентъ спиртнитѣ питиета, продуктъ на собственото имъ производство. Подържниците тѣ на това становище, смѣтаха, че за да има търговия, трѣбва да сж на лице две условия: покупка и продажба. Това си твърдение тѣ обосноваваха съ търговския законъ, който споредъ тѣхъ единственъ, като специаленъ законъ, дава дефиниция на понятието „търговия“ и като така, всѣкжде, кждето става въпросъ за търговия ще трѣбва да се приложи този законъ. По начало това твърдение е право. Право е защото това именно понятие търговия си е добило гражданственостъ и се прилага почти въ всички случаи. Вземете за примѣръ производителитѣ отъ всички отрасли на нашето земеделско стопанство и ще се увѣрите, че тѣ продаватъ свободно произведенията си, безъ нѣкой да смѣта, че съ това вършатъ търговия.

Не така стои, обаче, въпроса съ продажбата на спиртнитѣ питиета. Тукъ Закона за акцизитѣ ни дава друга дефиниция, отнасяща се изключително до търговия съ спиртни питиета. Чл. 94 отъ сжщия законъ говори, че всѣка продажба на спиртни питиета е търговия, като опредѣля кое се нарича търговия на едро и кое — на дребно. Както се вижда, достатъчно е да имаме само продажба на спиртни питиета, за да имаме извършена търговия. И понеже това е така, то за лозаритѣ, които продаватъ спиртнитѣ си питиета на едро, за да не плащатъ патентъ, сжщия законъ (чл. чл. 106, 107 и 108) съдържа специални текстове по силата на които лозаритѣ сж освободени отъ патентъ. Ако законодателя имаше предъ видъ и продажбитѣ на дребно, извършвани отъ лозаритѣ, той би предвидилъ за това специаленъ текстъ въ закона. И понеже такъвъ нѣма, то лозаритѣ не могатъ да продаватъ на дребно безъ патентъ спиртнитѣ питиета макаръ и отъ собственото имъ производство.

X.

Специаленъ позивъ къмъ лозаритѣ въ страната е издалъ и разпратилъ навреме Българския лозарски съюзъ по поводъ появилата се въ голѣмъ размѣръ и остри форми мана по лозята, съ който като бие тревога за бърза и усилена борба съ тая опасна болестъ дава подробни упътвания какъ и до кога да се води борбата, за да се запази поне останалата частъ отъ реколтата. Позива е повдигналъ духа на лозаритѣ за борба и ще даде положителни резултати.

Ето какъ е належаще да се подканятъ често лозаритѣ съ конкретни упътвания, това може да стане като се издава списанието двуседмично, а даже и съ притурки седмично. Но това ще се постигне ако лозаритѣ се организиратъ, присъединатъ къмъ съюза и материално го подкрепватъ

Положението на пазаря.

Чужбина

Въ началото на лътото реколтата на лозята се показва като по-слаба въ западна Европа и много добра въ югозападна Европа. Положението, обаче, се измъни отъ неблагоприятното време което даде възможност на перноспората да се развие особено върху ресата (младитъ чепки) и по този начинъ да намали съвършено реколтата, която се очакваше.

Австрия. Благодарение на топлото време периода на цъвтението на лозята тази година бѣше извънредно кратъкъ. Намалението на реколтата вследствие на ненавременитъ грижи противъ перноспората въ Бургенландъ възлиза на около 20%. Въ другитъ лозарски райони лозята сж добре. Ценитъ на вината сж твърди.

Унгария. Спокойствието на пазаря продължава. Лозята се развиватъ добре и се очаква една добра реколта. Има доста запаси на вина.

Югославия. Цената на виното е стигнала рекордъ на спадане. Никога вината не сж били така евтини. Перноспората се е появила рано.

Германия. Лозята се развиватъ добре. На мѣста се е явилъ гроздовия молецъ, но благодарение на хладното време, неговото развитие е спжнато. Ресата е доста и цъвтението е станало правилно. Очаква се една добра реколта.

Чехославия. Следъ дъждовнитъ дни настѣпиха по-топли дни и лозитъ се развиватъ добре. Очаква се добра реколта.

Ромъния. И тази година се очаква добра реколта. Цената на виното е доста ниска — 3—4½ лей за литъра на едро франко вагонъ.

Франция. Поради продължителното дъждовно време, въ много лозарски райони перноспората се е появила и е нанесла голѣми загуби. По тази причина цената на виното постоянно се покачва и отъ 8 франка хектол. градусъ сега вече се продаватъ вина по 10 франка за хектол. градусъ т. е. има едно покачване крѣгло 1 лв. на литъра. Реколтата въ началото се показа по-слаба, но перноспората я намали извънредно много и облекчи положението на пазаря. Само въ Елзасъ Лотарингия се оплакватъ отъ липса на дъждъ.

Алжирия. Времето е влажно, перноспората се е появила достатъчно, така че ценитъ на вината сж твърди.

Тунисъ. Перноспората се е появила и създава голѣма грижа на лозаритъ.

Италия. Перноспората се е появила и причинява голѣми повреди на лозаритъ. Ценитъ на вината ставатъ твърди. Въ Сицилия се забелѣзва голѣмо съживяване на винения пазаръ.

Испания. Реколтата е срѣдна, обаче въ нѣкои райони градушката е унищожила 50% отъ реколтата, така че вече се забелѣзва покачване цената на виното.

България.

Ранното развитие на лозята и показалата се въ изобилие реса обещаваха добра реколта на виненитъ и особено на десертнитъ лозя. Обаче, поради топлитъ дни, придружени съ непрекъснато изобилни дъждове отъ 25 май до 8 юлий т. г. се създадоха много благоприятни условия за развитието на перноспората (маната), която се появи необикновено рано, на 11 май и продължава да шествува, като нанесе грамадни поражения, особено на ресата и въ послѣствие на гроздоветъ — ягоридата.

Лозаритъ, изненадани отъ това поведѣние борбата доста късно и я водиха недостатъчно и неумѣло.

Нанесенитъ повреди отъ мана, слана и гроздовъ молецъ на vine-

нитъ лозя се движи различно по райони отъ 20 до 100%, а сръдно е 40—50%, размъръ, който може да се увеличи, но не и намали.

При все това цената на вината не се е покачила чувствително, а пазаря е слабо раздвиженъ.

Десертнитъ „Афузъ“ и „Димятъ“, отъ които се очакваше добра реколта, сжщо пострадаха и поврждата се движи по райони отъ 10 до 80%, а общо 30—40%, при вѣроятностъ да се увеличи или намали. По-положително ще може да се говори следъ края на м. юли, Тия лозари, които продължатъ борбата противъ маната и гроздовия молецъ, ако не намалятъ загубата ще я ограничатъ, а тия, които успѣятъ да запазятъ и отгледатъ появилитъ се пригроздци положително ще я намалятъ.

Очакванитъ 8—10,000 вагона грозде за износъ въ никой случай не ще има; предвиждането е при по-нататъшно благоприятно развитие да се получатъ 5—6,000 вагона.

Интереса къмъ нашитъ десертни грозда е много засиленъ и заслужава да се направятъ извънредни разходи за по-нататъшното обработване на десертнитъ лозя, за да дадемъ по-качествена стока за износъ.

Ив. Д.

ХРОНИКА.

Кн. 7 отъ списанието ще излѣзе въ края на м. августъ.

Главния инспекторъ по лозарството г. Иванъ Георгиевъ е освободенъ отъ тая длъжностъ отъ бившия министъръ на земедѣлието проф. Атанасовъ, безъ каквито и да е мотиви и съображения за службата и въпрѣки нежеланието му, е преназначенъ за началникъ на лозаро-винарския отдѣлъ при Землед-изпитателния институтъ — София, като инспектората по лозарството се оставя безъ подготвенъ специалистъ и щѣлъ да се завежда отъ овощаръ.

Лозарската кооперация „Афузъ“ — Плѣвненъ съ своитъ редовни практически беседи и седмични писмени предупреждения на членоветъ си, успѣ сравнително най-добре да запази лозята имъ отъ перноспората, която въ Плѣвненъ се яви много рано и нанесе на мнозина други лозари загуба до 60%.

За идната година възнамѣрява да има свои специалистъ агрономъ, който по програма да обикаля лозята на членоветъ и непосредствено ръководи правилното обработване и борбата съ многото болести и неприятели на лозята.

Председателя на Българския лозарски съюзъ г. Ив. П. Бързакъ е направилъ апелъ-статия въ в. „София“ отъ 22 юний, съ който сжщо предупреди лозаритъ за грозящата ги опасностъ отъ маната и тревожно ги подкани да продължатъ прѣскането, за да запазятъ останалата частъ отъ реколтата.

Безшумна дѣлова работа, вѣнъ отъ службата си, отъ нѣколко години върши редовно, седмично управителя на Варненския общински лозовъ разсадникъ известния агрономъ П. Н. Антоновъ, чрезъ специална страница въ варненския вестникъ „Черно море“, подъ заглавие: „Земледѣлско-стопански подеъмъ“. Тамъ той редовно и конкретно дава практически упътвания за всички по-важни работи въ лозето, овощната градина и др. земледѣлски отрасли. Ползата е видима, особено тая година, съ пълното запазване на лозята въ Варна и околността отъ маната. Поздравяваме го.

Синъ камъкъ, на най-низка цена продава Кооперативната централа на лозаритъ въ България — София, ул. Ст. Караджа 7. Тел. 68-58.